

วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2564) หน้า 45 - 60

Journal of Teacher Professional Learning Community (JTPLC)

Vol. 1, No. 1, pp. 45 - 60, January – June 2021

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/jtplc>

การพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถ
จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High
Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์
**Developing Model for Nongnoprachasan Professional Learning
Community (PLC) to Enhance Student Learning Based on High
Impact Practices**

บำรุง ป็องนาทราย

โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์, อำเภอกระนวน, จังหวัดขอนแก่น

Bumroong Pongnasay

Nongnoprachasan School , Kranuan, Khon Kaen Province

Corresponding author email: bumroong.001122@gmail.com

Received: 1 June 2021

Revised: 16 June 2021

Accepted: 30 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
ความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High
Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบ
ผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมผสานระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นใช้
กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) แหล่งข้อมูล
ที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 29 คนได้จากการ
เลือกแบบเจาะจง 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนหนองโนประชาสรรค์จำนวน 169
คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มผู้ให้
ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครูผู้สอน จำนวน 8
คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน
3) นักเรียน จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นนักเรียนระดับชั้นละ 1
คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
แบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิจัยพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัย พบว่า มีประเด็นสำคัญในกระบวนการการพัฒนาารูปแบบชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เกี่ยวกับสภาพ ปัจจุบันในการพัฒนาชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 2) รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 3) ครูมีความรู้ความเข้าใจใน ระดับมาก ด้านความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 4) ครูมีความพึง พอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, แนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง

Abstract

This research aimed to develop model for Nongnoprachasan professional learning community (PLC) to enhance student learning based on high impact practices. Methodology applied the mixed methods including quantitative research and qualitative research focusing on participatory action research. Key informants for status quo and need included 29 school administrators and teachers that were selected by purpose sampling. Samples included 169 students of Nongnoprachasan school that were selected by stratified random sampling through applying the Krejcie and Morgan (1970) table. Key informants for interviewing included 1) one school administration, 2) eight school teachers that were selected by purposive sampling from 8 subject departments, 3) six students that were selected by purposive sampling from each of six Grades. Research instruments included the five scales questionnaire, and tests. Data analysis was descriptive statistics (e.g. frequency, percentage, mean, and stand derivation). Finding revealed key features of developing model for Nongnoprachasan professional learning community (PLC) to enhance student learning based on high impact practices. These included 1) school administrators and teachers held strongly agree on statue and need for developing professional learning community, 2) there were four mains components of model for Nongnoprachasan professional learning community (PLC), 3) teachers held good level of understanding on ability of building up professional learning community, and 4) teachers held strongly satisfied on model for Nongnoprachasan professional learning community.

Keywords: professional learning community, student center, high impact practices

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทยได้มีการดำเนินการมาโดยตลอด เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี สารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ดังแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. (2560 – 2564) ให้ความสำคัญกับการพัฒนา คุณภาพของเด็กวัยเรียน ให้มีความรู้ทางวิชาการ ทักษะสติปัญญาที่สามารถหาความรู้และ สามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ในส่วนของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้มุ่งเน้นพัฒนาคอนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหา ความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิสัยทัศน์ที่สูงขึ้น

สอดคล้องกับการรายงานผลการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้สรุปว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ พบว่า เหมือนกันทุกระดับ คือ ตัวแปร “คุณลักษณะของครู” แสดงให้เห็นว่า การที่ครูมีคุณลักษณะที่ดีย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทางที่ดีด้วย

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนจากเน้นการสอนของครูมาเป็นเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน เปลี่ยนจากเน้นการเรียนของบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจากการแข่งขันมาเป็นความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน ครูต้องเปลี่ยนจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้ฝึก (Coach) หรืออำนวยความสะดวกในการเรียน เปลี่ยนจากการบอกเนื้อหาสาระมาเป็นทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนเป็นสถานศึกษาคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ซึ่งการพัฒนาครูยุคใหม่ภายใต้การปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรการว่า ต้องมีการพัฒนาครู อาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาครูประจำการให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูขึ้นในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา ยังมีหลายเรื่องที่ต้องเร่งปรับปรุงพัฒนา รัฐบาลชุดปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นครูที่เก่งในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้งบประมาณในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง แต่งบประมาณของสถานศึกษามีจำกัด ดังนั้น การส่งครูเพื่อเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงต้องนำแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555) ว่า โรงเรียนต้องพัฒนาตนเอง โรงเรียนต้องให้ครูพัฒนาเพื่อนครูในโรงเรียน จึงทำให้มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้และพัฒนาองค์กรโดยการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community) หรือ PLC มาใช้ในการขับเคลื่อนการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกันบนฐานการทำงานในห้องเรียนจริงเป็นชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ สิ่งที่ครูทำร่วมกันนอกห้องเรียนในการวางแผน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการเตรียมการสอนมีความสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และสอดคล้องกับนักวิจัยอีกหลายท่านที่สรุปเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของ PLC ว่าเป็นเรื่องยากแต่กลับเป็นสิ่งที่ช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน และสามารถช่วยส่งเสริมสมรรถนะการสอนของครู ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองโน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2563 มีข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา 33 คน มีภารกิจหลัก คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์กรมหาชน (สมศ) รอบสามให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม คณะกรรมการประเมินมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาด้านผู้เรียน คือ นักเรียนทุกคนทุกระดับชั้นควรได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้นและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงสนใจในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ โดยคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับมีดังนี้ 1) ครูมีความรู้ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และ 3) บรรยากาศในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ความรู้ความเข้าใจความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พฤติกรรมการสอน ผลงานการพัฒนาการเรียนการสอนความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมผสานระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการพัฒนา ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาภายในโรงเรียน 2) เอกสารที่เกี่ยวข้อง 3) ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ผู้วิจัยร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนสร้างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยใช้ข้อมูลที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 2) นำรูปแบบที่ร่วมกันพัฒนาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อขอความเห็นต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ผู้วิจัยและบุคลากรของโรงเรียนร่วมกันวางแผนการปฏิบัติ 2) ร่วมดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ 1) การสรุปและเตรียมการ และ 2) จัดเวทีนำเสนอผลงานการเรียนรู้อภิปราย สะท้อนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ร่วมกันกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังและวิธีการประเมิน 2) ร่วมกันประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามรูปแบบ และ 3) สะท้อนผลการประเมินเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับต่อคณะครู

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับสำรวจความคิดเห็น ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ด้านการร่วมมือกับเพื่อนครูเพื่อการเรียนรู้ 4) การแนะนำการปฏิบัติงาน และ 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรองผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ คือ

- 5 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการมาก
- 3 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการน้อยที่สุด

และมีเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติงาน/ความต้องการน้อยที่สุด

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์ เนื้อหาที่รวบรวมได้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และยืนยันผลสรุปด้วยวิธีการต่างๆ หลายขั้นตอน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้องมากที่สุด โดยจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) จำแนกกลุ่มของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยใช้เกณฑ์การจำแนกตามขั้นตอนการวิจัยตามชนิดของข้อมูลที่มีลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2) ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา คือ ข้อมูลที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์จากการบันทึกการประชุมทีมงานและการบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ในการสรุปประเด็นแต่ละประเด็น และวิธีการตีความตามข้อสรุปโดยใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยทันทีที่สิ้นสุดการดำเนินการในแต่ละครั้ง เพื่อหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการและพิจารณาความเพียงพอของข้อมูลที่รวบรวมได้

2. การวิเคราะห์โดยละเอียด หลังสิ้นสุดการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดเพื่อเป็นข้อสรุปสำหรับการเขียนรายงานการวิจัยและ เป็นข้อมูลย้อนกลับ

3. การวิเคราะห์เพื่อสรุปภาพรวม เมื่อดำเนินการจนสิ้นสุดขั้นตอนของการวิจัย แล้วผู้วิจัยได้ทำ การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมอีกครั้ง เพื่อสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางด้านความต้องการ ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การเตรียมองค์กรเพื่อการเรียนรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน 4) เป้าหมายร่วม

3. ผลการประเมินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ด้านความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ครูมีการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ด้านผลงานการพัฒนาการเรียนการสอนของครู พบว่าครูมีผลงานสอดคล้องกับบทเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และด้านความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู พบว่า ครูมีความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

8. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) ของโรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์

1) รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบและองค์ประกอบย่อย 12 องค์ประกอบ คือ 1) การเตรียมองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) การเตรียมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 1.2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ 2.1) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2.2) เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ 3.1) การเรียนรู้ร่วมกันของครูเป็นกลุ่มตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3.2) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตามรูปแบบการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) 3.3) AAR (After action review): แลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียน 4) เป้าหมายร่วม มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ 4.1) ความรู้ความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.2) นวัตกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักเรียน 4.4) นักเรียนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ 4.5) มีความเป็นกัลยาณมิตรในโรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3 ด้านคือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์และอีกหนึ่งด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก คือ ด้านบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

(1) การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักวิชาการอย่างเป็นระบบตามแบบแผนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้วิจัยและผู้บริหาร ครูในโรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ร่วมดำเนินการ ตามกระบวนการวิจัย 6 ขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาหลักการ แนวคิด การสร้างชุมชนการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพครู รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของโรงเรียนตัวอย่าง ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ตลอดทั้งการวิเคราะห์บริบทสภาพจริงของโรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากทุกส่วนอย่างรอบด้าน เป็นข้อมูลในสภาพจริง ทำให้กระบวนการกำหนดรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ เป็น

กระบวนการที่กำหนดจากข้อมูลพื้นฐานที่มีคุณภาพและเป็นจริงของโรงเรียน โดยผู้วิจัยและบุคลากรของโรงเรียนได้ร่วมดำเนินการทุกขั้นตอน ส่งผลให้รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง ครบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้นรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่ได้พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมกับบริบทปัจจุบันของโรงเรียนหนองโนประชาสรรค์เป็นดี

(2) หลักการและแนวคิดพื้นฐานที่นำมาพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของนักวิชาการที่มีความสอดคล้องกัน สรุปรูปแบบประกอบที่นำมาเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือร่วมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติ และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การเตรียมองค์การเพื่อการเรียนรู้ โดยการเตรียมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดทั้งแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC ได้แก่ การถอดประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนความคาดหวัง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ การมองภาพอนาคต มากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ในครั้งนี้เป็นผลให้รูปแบบที่กำหนดขึ้นมีความเป็นประโยชน์มีความเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ Hord (2010)ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นวิธีการที่ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และคณะครู ร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่มีขั้นตอน มีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และองค์กรหรือโรงเรียนจะได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคธุรกิจที่ให้ทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นการพัฒนาผู้เรียนและตัวครูเอง ภายใต้อข้อมูลทางการศึกษาที่เก็บมาอย่างครบถ้วน ด้วยการสืบเสาะ การวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดการศึกษา สารระวิชา อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ของผู้เรียนโดยตรง ที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันเรียนรู้ ปฏิบัติ ภายใต้อัจฉริยะที่หนุนจากนโยบายของรัฐ การสนับสนุนด้านเวลา ทรัพยากร สื่อและทุน รวมถึงบรรยากาศการเรียนรู้ด้านกายภาพ และความสามารถของบุคคล จากผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ทุกคนมีส่วนร่วมร่วมมือกันเรียนรู้ มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิกมากกว่าที่จะแข่งขันกัน

(3) รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ใน 5 ด้านตามแนวคิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ได้แก่ 1) ด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ด้านการร่วมมือกับเพื่อนครูเพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการแนะนำการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านการสนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ตลอดทั้งได้วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยและบุคลากรของโรงเรียนร่วมประชุมปฏิบัติการ กำหนดรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียน ได้รูปแบบที่มี 4 องค์ประกอบหลัก และ 11 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 2 ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนได้นำเอาแนวทางการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มย่อย โดยเน้นไปที่กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหลัก เพื่อให้เกิดการพัฒนาเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ส่งผลให้รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด

2) ผลการพัฒนาคุณภาพตามรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่พัฒนาขึ้น ในด้านความรู้ความเข้าใจการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู ความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พฤติกรรมการสอน สื่อการเรียนการสอน ความพึงพอใจต่อรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู ผลดังกล่าวสามารถอภิปรายดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหาร จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 82.76 มีคะแนนความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป และ มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านที่ 3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันด้านที่ 4 เป้าหมายร่วม ด้านที่ 2 สร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และด้านที่ 1 เตรียมองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากในการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ได้เรียนรู้รูปแบบ

การจัดการเรียนการสอนในสภาพจริง ได้ศึกษาเรียนรู้จากวิทยากร ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนที่มีประสบการณ์โดยตรง ได้เห็นแบบอย่างการปฏิบัติงานของครูที่มาทำงานแต่เช้า รับประทานอาหารเข้าด้วยกัน มีการประชุมหลังการสอนแต่ละวันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความสำเร็จของกันและกัน พฤติกรรมการสอนของครูที่ไม่ใช้ความรุนแรงกับนักเรียน จัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ครูพูดเสียงเบาอย่างเป็นธรรมชาติ ได้เห็นแบบอย่างการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเตรียมความพร้อมให้กับตนเองและนักเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาการพัฒนาครูจากการสนทนา พูดคุยกันในเรื่องการเรียนการสอนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคณะครูทั้งโรงเรียน ได้ร่วมปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย 6 ขั้นตอน พร้อมทั้งในการพัฒนาคุณภาพตามรูปแบบ ผู้วิจัยและโรงเรียนได้จัดทำคู่มือรูปแบบ ที่มีรายละเอียดการปฏิบัติกิจกรรมทุกองค์ประกอบที่ชัดเจน คณะครูได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามองค์ประกอบของรูปแบบตั้งแต่การเตรียมองค์ประกอบเพื่อการเรียนรู้ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมที่มีเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนตามบริบทของโรงเรียน การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร โดยการสนทนา พูดคุยเรื่องการเรียนการสอน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน จากการทำครูจัดกลุ่มย่อยเรียนรู้ร่วมกันในระดับกลุ่มสาระ หรือช่วงชั้น การแลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียนโดยมีการสังเกตและสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูในกลุ่มย่อยตนเอง การมีเป้าหมายร่วมกัน ที่ครูต้องมีนวัตกรรมการสอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยเหตุผลดังกล่าวมาจึงส่งผลให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับในระดับมากที่สุด

2) ผลการสำรวจผลงานด้าน / สื่อการเรียนการสอนของครู และ การศึกษาพฤติกรรม การสอนของครู ที่พบว่า ครูทุกคน มีผลงาน/สื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ อย่างน้อยคนละ 2 เรื่อง และ ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ครูให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนเพิ่มขึ้นมีการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการควบคุมดูแลนักเรียน ร่วมกันวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสะท้อนผลและปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องการเรียนการสอนร่วมกัน ครูได้รับคำแนะนำข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ครูมีการวางแผนการสอนร่วมกัน มีการสะท้อนผลการสอนมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และผลงานซึ่งกันและกัน จึงเป็นผลให้ครูมีนวัตกรรมการสอนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากเดิม ครูได้รวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แต่ละคนให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางการศึกษา ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นวงจรของการวิจัยปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ครูได้เรียนรู้จากครูคนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ และองค์ประกอบที่ 5 การสะท้อนผลการปฏิบัติการพูดคุยสนทนาระหว่างเกี่ยวกับปฏิบัติงานการสอน ถือเป็นกลไกในการทบทวนประเด็นสำคัญของการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมดของครู

3) การศึกษาความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 11 การพูดคุย สะท้อนผลการสอนเพื่อแก้ไขปรับปรุงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่โรงเรียนพัฒนาขึ้น ได้นำรูปแบบการศึกษาชั้นเรียนมาใช้ในการพัฒนางานการเรียนการสอน เพื่อคุณภาพของผู้เรียน ครูได้พัฒนาตนเองจากการปฏิบัติงานซึ่งเห็นผลเป็นรูปธรรม และที่สำคัญครูได้มีการวางแผนร่วมกัน ได้ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูด้วยกันในการพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบและได้เผยแพร่ผลงาน ครูจึงเกิดความภาคภูมิใจและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

4) ผลการศึกษาความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู พบว่าครูได้ร่วมมือกันทำงานการเรียนการสอน วางแผนการสอนร่วมกัน พูดคุย สะท้อนผลการทำงานในกลุ่มย่อยทุกวันอย่างไม่เป็นทางการ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดทั้งผลสำเร็จทุกสัปดาห์ซึ่งผลที่พบนี้ สอดคล้องกับลักษณะการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของนักการศึกษาหลายท่านที่เป็นการพัฒนาครูโดยครู ใช้ศักยภาพที่มีในตัวครumarวมพลังกันพัฒนางาน ซึ่ง วิจารย์ พาณิช(2553) ได้สรุปถึงลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นเครื่องมือสำหรับให้ครুরวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน และเป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำ ปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษารวมทั้งการรวมตัวกันของครูในการทำงานเชิงสร้างสรรค์ นำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ เช่น แบบ PBL และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนทดลอง มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดการสร้างความรู้ หรือยกระดับความรู้ในการทำงานที่ จากประสบการณ์ตรง และจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่คนศึกษาและเผยแพร่ไว้ ซึ่งได้นำไปสู่การชี้แนะการปฏิบัติให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการสอนและความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้มีการพูดคุยสนทนากันที่สะท้อนผลการปฏิบัติงานการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้ครูสามารถตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของครูได้ รวมทั้งทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสอนและผลผลิตของการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน

5) ผลการวิจัยครั้งนี้ได้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ที่ส่งผลให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ครูผู้สอนมีการทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน อันเป็นผลมาจากการใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจครู ในกระบวนการวิจัยนั้นอาศัยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (cooperative learning) ระหว่างผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครูในโรงเรียนในการนำความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาองค์กร และการเสริมสร้างพลังอำนาจครูไปสู่การปฏิบัติจริง

9. ข้อเสนอแนะ

1) การวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู นอกจากอาศัยแนวคิดที่เป็นหลักการและทฤษฎีแล้ว การนำแบบอย่างที่ได้มีการปฏิบัติจนมีผลปรากฏชัดเจน แล้วมาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบ เป็นผลให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ในการพัฒนางาน ดังนั้นหน่วยงานหรือผู้สนใจจะพัฒนารูปแบบควรจะได้นำข้อค้นพบนี้ไปเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบด้วย

2) ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ เป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ครูสามารถพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ศักยภาพของครูพัฒนาซึ่งกันและกัน โดยที่ครูไม่ต้องออกจากโรงเรียนทิ้งนักเรียนเพื่อไปรับการพัฒนา ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาครู ควรได้ศึกษาและนำข้อค้นพบนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาครูต่อไป

3) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัย PAR ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยและคณะครู ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกัน เคารพในความรู้และประสบการณ์ กระบวนการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพตามรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และทำงานร่วมกันทั้งองค์กร ซึ่งหากกระบวนการพัฒนาเป็นไปในลักษณะสั่งการจากระดับบนลงล่าง การพัฒนานั้นก็จะไม่ประสบผลสำเร็จในระยะยาว ดังนั้นกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จึงต้องตระหนักในประเด็นนี้ด้วย

4) จากกระบวนการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ในการวิจัยครั้งนี้ พบเกิดความรู้ที่เป็นเทคนิคในการพัฒนาครู ที่สามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

(1) การรวมกลุ่มครูเป็นชุมชนเล็กๆ ตามระดับชั้น ตามกลุ่มสาระ เป็นการเปิดโอกาสที่ครูได้พูดคุยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการเรียนการสอน ครูได้พูดคุยกันมากขึ้นในเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน

(2) การประชุมแบบปรึกษาหารือ ที่จะให้มีประสิทธิภาพต้องลดบรรยากาศที่เป็นทางการ หรือพิธีการให้มากที่สุดให้เป็นลักษณะ “จับเข่าคุยกัน”

(3) การสร้างความตื่นตัวและมั่นใจในการทำงานให้กับครูที่ต้อย่างหนึ่ง คือ การนำครูไปอบรมและเรียนรู้กับโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับ มีผลงานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงของโรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่บุคลากรเป็นแบบอย่างได้

(4) รูปแบบการสื่อสารของบุคลากรในโรงเรียนที่ดีที่สุด คือการประชุมพูดคุยกันเป็นประจำของครู เป็นกลุ่มเล็กตามกลุ่มสาระหรือทุกคนในโรงเรียน

10. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)..
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ)..
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)..
- มินตรา ลายสนธิเสรีกุล.(2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 12(2), 292-406**
- วิจารณ์ พานิช. (2553). **Learning by doing**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล,
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี-สุกษัตริ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557).**นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. ม.ป.ท.
- Brown, W. and D. Moberg.(1980). **Organization Theory and Management: A Macroapproach**. New York: John Wiley & Sons, Inc
- Dufour, G. and others. (2010). IASI Observations of Seasonal and day-to-day variations of tropospheric ozone over three highly populated areas of China: Beijing, Shanghai, and Hong Kong. **Atmos. Chem. Phys, 10, 3787-3801**
- DuFour, R. and Eaker, R. (1998). **Professional Communities at work: Best practice for Enhancing Student Achievement**. Bloomington IN: Solution Tree.
- DuFour, R., & DuFour, R. (2012). **The school leader’s guide to professional learning communities at work**. Bloomington, IN: Solution Free Press.

- Hord, S. M. (2010). **Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement** [Internet]. Southwest Educational Development Laboratory.
- Thana, A., Kulpatsorn, S., and Yuenyong, C. (2018). Building up STEM education professional learning community in school setting: Case of Khon Kaen Wittayayon School. *AIP Conference Proceedings*. 1923, 030067-1 – 030067-6. (<https://doi.org/10.1063/1.5019558>)
- Yuenyong, C. (2019). Lesson learned of building up community of practice for STEM education in Thailand. *AIP Conference Proceedings*. 2081, 020002-1 – 020002-6. (View online: <https://doi.org/10.1063/1.5093997>)